

ASEAN DECLARATION ON STRENGTHENING EDUCATION FOR OUT-OF-SCHOOL CHILDREN AND YOUTH (OOSCY)

WE, the Heads of State and Government of the Association of Southeast Asian Nations (hereinafter referred to as “ASEAN”), namely Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People’s Democratic Republic (Lao PDR), Malaysia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, gathering hereby at the 28th ASEAN Summit in Vientiane, Lao PDR;

REAFFIRMING our commitment to the ASEAN Community comprised of three pillars, namely ASEAN Political Security Community, ASEAN Economic Community and ASEAN Socio-Cultural Community, as called for by our leaders at the 12th ASEAN Summit on 13 January 2007;

REAFFIRMING that one of the key purposes of ASEAN as stipulated in Article 1 paragraph 10 of the ASEAN Charter is to develop human resources through closer cooperation in education and lifelong learning, and in science and technology, for the empowerment of the peoples of ASEAN and for the strengthening of the ASEAN Community;

REAFFIRMING FURTHER the importance of education for children and youth and Article 31 of the ASEAN Human Rights Declaration which states that:

- a) Every person has the right to education.
- b) Primary education shall be compulsory and made available free to all. Secondary education in its different forms shall be available and accessible to all through every appropriate means. Technical and vocational education shall be made generally available. Higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.

RECOGNIZING that in parts of the ASEAN region, there is a significant number of OOSCY thereby requiring effective measures to enable them to have equal access to education and to benefit from continuous education (access), to remain and be retained in school (retention) , and to complete such education (completion);

COGNIZANT that all Member States of ASEAN are Parties to the Convention on the Rights of the Child (CRC), the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW) and the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), and that the CRC defines a child as a

person under eighteen years of age and emphasizes the principles of non-discrimination, the right to life, survival, and development, the best interests of the child, and respect for the child's views.

STRESSING that the right to education based on non-discrimination is underlined by the CRC, the CEDAW and the CRPD and that by Article 28 of the CRC: "States Parties recognize the right of the child to education, and with a view to achieving this right progressively and on the basis of equal opportunity, they shall, in particular:

- a) Make primary education compulsory and available free to all;
- b) Encourage the development of different forms of secondary education, including general and vocational education, make them available and accessible to every child and youth, and take appropriate measures such as the introduction of free education and offering financial assistance in case of need;
- c) Make higher education accessible to all on the basis of capacity by every appropriate means;
- d) Make educational and vocational information and guidance available and accessible to all children and youth;
- e) Take measures to encourage regular attendance at schools and the reduction of drop-out rates;

RECALLING the commitment by all States to implement the Millennium Development Goals (MDGs), advanced further by the 2030 Agenda for Sustainable Development, with its 17 Sustainable Development Goals (SDGs), adopted in New York, USA, in September 2015 of which Goal 1 is to "End poverty in all its forms everywhere" and Goal 4 is to "Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all" by the year 2030 of which, among others, a key target is "4.1) By 2030, ensure that all girls and boys complete free, equitable and quality primary and secondary education leading to relevant and effective learning outcomes" and another target is "4.2) By 2030, ensure that all girls and boys have access to quality early childhood development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education";

EMPHASIZING that these developments have been supported strongly at other levels, including the Incheon Declaration on Education 2030: Towards Inclusive and Equitable Quality Education and Lifelong Learning for All adopted by the World Education Forum in Incheon, the Republic of Korea, in May 2015 and the Education 2030 Framework for Action adopted by the 38th United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO) General Conference in Paris in November 2015;

RECALLING the Cha-Am Hua Hin Declaration on Strengthening Cooperation on Education to Achieve an ASEAN Caring and Sharing Community, adopted at Cha-Am Hua Hin, Thailand on 24th October 2009, and the Kuala Lumpur Declaration on Higher Education, adopted at Kuala Lumpur, Malaysia on 21st November 2015;

RECALLING also that the issue of education is an essential component of the ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint targeted for implementation by 2025, advanced further by the ASEAN Work Plan on Education 2016-2020, with additional opportunities to integrate the CRC, the Education 2030 Framework for Action and SDGs into the ASEAN region;

DO HEREBY AGREE AS FOLLOWS:

DIMENSIONS OF OOSCY

1. The term “Out-of- School Children and Youth” (OOSCY) encompasses children and youth in one or more of the following four key situations:
 - a) Children and youth who do not have access to a school in their community;
 - b) Children and youth who do not yet enroll at a school, despite the availability of a school;
 - c) Children and youth who have enrolled but do not attend school or are at risk of dropping out;
 - d) Children and youth who drop out of the education system.

These situations also reflect population flows and ethnic diversity.

Key Principles

2. We strive to ensure implementation of the following principles in accordance with the domestic laws and policies of ASEAN Member States and adapted to the different contexts of ASEAN Member States, and in conformity with international standards and obligations, strengthened by the aforesaid Incheon Declaration: Education 2030 and the Education 2030 Framework for Action:
 - a) **Inclusivity:** Education is a human rights and every child and youth, including OOSCY, is entitled to have access to education premised on non-discrimination and equal opportunities for all;
 - b) **Equity:** Strong commitment and specific support and resources are required to address all forms of exclusion and marginalization, disparities and inequalities in access to education, participation and learning outcomes;

- c) **Accessibility:** Access to education is a priority to ensure optimal benefits for all children and youth irrespective of gender, nationality, ethnicity, disability, geographic location, religion, belief, culture, social origin and other origins;
- d) **Continuity:** Continuous education, particularly to enable children and youth to access school, remain and be retained in school without dropping out, reduce repetition rates, and complete (not less than) a full course of primary education, needs to be guaranteed;
- e) **Quality:** Quality education is paramount and this involves a variety of factors, including effective teachers, curriculum, methodology, pedagogy, educational materials, evaluation, facilitation, and child and youth participation in cooperation with families and communities;
- f) **Flexibility:** Lifelong learning and individual empowerment call for flexible learning strategies and different pathways of learning for OOSCY, both formal and non-formal, academic and vocational skills, especially for those who are disadvantaged or marginalized;
- g) **Sustainability:** Access to education needs to be sustained so that the children and youth are able to enjoy education in a continuum and as part of a lifelong dynamic, a cornerstone for human development, respect for the planet, and the quest for prosperity, peace and partnership.

LEGISLATION AND POLICIES

3. In affirming that it is the primary responsibility of the Government of every ASEAN Member State to implement the rights to education, we strive to adopt comprehensive measures, including, among others, legislation, policies and related action plans to ensure the following:
 - a) Education based on inclusivity (inclusive education) in accordance with the CRC, the CEDAW and the CRPD, complemented by realization of the goals set by the Education 2030 Framework for Action and SDGs, to strengthen the educational system for children and youth, including OOSCY, bearing in mind the challenges of gender, geography, ethnicity, diversity, poverty, migration, status and statelessness, language, marginalization, disability, emergency (such as conflict and natural disaster) and vulnerability;
 - b) Accessibility to the educational system and access by children and youth to education, their retention in education, and their completion of education, with view of advancing their education at other levels, based on key principles stated;
 - c) Development and implementation of operational guidelines and action plans, including the promotion of awareness of ASEAN as a caring and sharing community and as a people-centred and people-oriented region.

PROGRAMMES AND PRACTICES

4. We strive to establish programmes and practices to ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all, through but not limited to the following measures:
 - a) Assistance to children and youth and their families to address the impact of poverty on the right to education, targeting the eradication of poverty, including social protection systems to help the poor and the vulnerable, reduction of school fees and related costs for children and youth and their families, grant of scholarships and cash transfer to help those in need;
 - b) Incentives to enable all girls and boys to complete (not less than) free, equitable and quality primary and secondary education leading to relevant and effective learning outcomes and to advance to other levels of education;
 - c) Provisions for all girls and boys to have access to quality early childhood development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education;
 - d) Flexible learning strategies and activities to enable children and youth to have opportunities to be educated out of school and bridge between formal and non-formal education, and between the world of work and learning, with safeguards against child labour;
 - e) Framework for equivalency arrangements on basic education within the country and at the regional level, including the recognition, validation and accreditation of the knowledge, skills, qualifications and competencies acquired, and possible credit transfers between recognized educational institutions and countries;
 - f) Minimum standards of inclusive and quality education provision in respect of learning environment, teaching and learning, materials, and information and communication technology (ICT) that is accessible to all;
 - g) Minimum standards of accessibility to physical environment, to information and communications, and to other facilities and services available in schools and academic institutions, for all children and youth to enjoy fully their right to education;
 - h) Encouragement of voluntary and outreach work to help disadvantaged or marginalized groups in ASEAN to foster inclusive education.

MECHANISMS AND PERSONNEL

5. We strive to improve mechanisms and personnel to help implement the right to education, including the following measures:
 - a) Identification and strengthening of national coordination mechanism on inclusive education and OOSCY to provide advice in each country and as a link with ASEAN and relevant organs/organizations;
 - b) Capacity building programmes for personnel and teachers to develop and implement strategies which address the needs of OOSCY; to instill positive attitudes among them; to assist teachers involved in helping children and youth with special needs; and to help personnel in charge of data collection and management;
 - c) Activities to strengthen and implement standards on teacher quality, training, knowledge sharing, exchange and networking of teachers within ASEAN and other support to deliver inclusive education.

INFORMATION AND MONITORING

6. We strive to develop and strengthen information on OOSCY; to establish a monitoring and reporting system for information, statistics and data (disaggregated and gender sensitive) in order to accurately identify and track OOSCY ; and to support the monitoring of education programmes and related implementation based on inclusive and quality education. This is inspired by the need for transparent assessments and accountability.

MATERIAL AND NON MATERIAL RESOURCES

7. We strive to provide adequate resources to implement the rights to education and related programmes, including the following means:
 - a) Increase equitable allocation of national and sub national budgets and related resources to ensure sustained commitment for the OOSCY;
 - b) Promotion of partnership with the private/business sector for contribution through creative means and related incentives intended for the OOSCY;
 - c) Promotion of non-material resources, such as pro bono work, local participation and a community of volunteers to help children and youth;
 - d) Generation of development assistance from a variety of sources, including international and regional, through strong advocacy and in a spirit of enhanced partnership.

COORDINATION AND COOPERATION

8. We strive to strengthen regional cooperation and sustainability of actions anchored on the understanding that long term equitable investment in education yields economic and other benefits for sustainable development, with the following measures:
- a) Support for stronger links among and between ASEAN Ministers of Education and other relevant Ministers;
 - b) Activities to build the capacity of government officials, educators, civil society organizations for effective coordination and response to help OOSCY;
 - c) Encouragement to ASEAN Member States to share their technical and financial resources on the issue of OOSCY;
 - d) Involvement of ASEAN sectoral bodies in promoting the rights to education for all;
 - e) Possible accession to international conventions related to the promotion of wider inclusive quality education for all;
 - f) Expansion of cross sectoral cooperation through participatory approach involving a variety of stakeholders and contributors including children, youth and families, teachers and principals of educational institutions, civil society, national and community leaders, non-governmental organizations/ community based organizations, the private/business sector, and media;
 - g) Deepening of cooperation with Dialogue Partners and other stakeholders (including through North-South, South-South and triangular cooperation, and with United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO), United Nations Children's Fund (UNICEF), the Southeast Asian Ministers of Education Organization (SEAMEO) and other international organizations);
 - h) Alignment of SDGs with priorities and programmes on OOSCY.

RESOLVE AND COMMITMENT

9. We pledge our resolve and commitment to this Declaration to ensure its effective implementation and to realize an ASEAN Community of Opportunities and a People-oriented and People-centered ASEAN Community.

ADOPTED in Vientiane, Lao People's Democratic Republic, this 6th day of September in the Year Two Thousand and Sixteen, in a single original copy, in the English language.

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)
ปฏิญญาอาเซียน
ว่าด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น
(ASEAN DECLARATION ON STRENGTHENING EDUCATION FOR OUT-OF-SCHOOL
CHILDREN AND YOUTH: OOSCY)

เรา ประมุขแห่งรัฐ/หัวหน้ารัฐบาลของภาคีสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “อาเซียน”) ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในโอกาสการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๘ ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว

ยืนยัน พันธกรณีที่มีต่อประชาคมอาเซียนที่ประกอบด้วย ๓ เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งถือกำเนิดจากที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๐

ยืนยันว่า หนึ่งในวัตถุประสงค์หลักที่กล่าวในหมวดที่ ๑ วรรคที่ ๑๐ ของกฎบัตรอาเซียน คือ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยผ่านความร่วมมือที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างพลังประชาชนและเสริมสร้างความเข้มแข็งแห่งประชาคมอาเซียน

ยึดมั่น ในการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อเด็กและเยาวชนตามที่ปรากฏในปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หมวดที่ ๓๑ ที่กำหนดไว้ว่า

ก) บุคคลทุกคนมีสิทธิในการศึกษา

ข) การศึกษาระดับประถมศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับและจัดให้ทุกคนแบบให้เปล่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรูปแบบต่างๆ จะต้องจัดให้มีขึ้นและให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ผ่านทุกช่องทางที่เหมาะสม การศึกษาด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาจะต้องจัดให้มีโดยทั่วไป ทุกคนจะต้องสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้อย่างเท่าเทียมบนพื้นฐานของความสามารถ

ตระหนักว่า ในอาเซียนยังมีเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนามาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีโอกาสที่เท่าเทียมในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (การเข้าถึง) ได้เข้าเรียนและคงอยู่ในโรงเรียน (การคงอยู่ในระบบการศึกษา) และสามารถเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษา (การสำเร็จการศึกษา)

ตระหนักว่า ประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับรองการเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) ทั้งนี้ ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กระบุคำจำกัดความของ “เด็ก” ว่าหมายถึงบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี และให้คำนึงถึงหลักการสำคัญต่อการไม่เลือกปฏิบัติ สิทธิในการอยู่รอด การได้รับการพัฒนา ตลอดจนการรักษาประโยชน์สูงสุดของเด็ก และการเคารพแนวคิดของเด็ก

เน้นย้ำว่า สิทธิในการได้รับการศึกษาซึ่งอยู่บนพื้นฐานหลักการไม่เลือกปฏิบัติเป็นสาระสำคัญในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และอนุสัญญาว่าด้วยสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.

พฤษภาคม ๒๕๕๕

สิทธิคนพิการ ทั้งนี้ข้อ ๒๘ ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กระบุว่า “รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับ และบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ :

- ก) จัดการศึกษาระดับประถมเป็นภาคบังคับที่เด็กทุกคนสามารถเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- ข) สนับสนุนการพัฒนาของการศึกษาระดับมัธยมในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จัดการศึกษาให้แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน และดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เช่น การนำมาใช้ซึ่งการศึกษาแบบให้เปล่า และการเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น
- ค) ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถโดยทุกวิธีการที่เหมาะสม
- ง) ทำให้ข้อมูลข่าวสารและการแนะนำทางการศึกษาและอาชีพเป็นที่แพร่หลายและเปิดกว้างแก่เด็กทุกคน
- จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอและลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน

ระลึกถึง พันธสัญญาของทุกประเทศในการดำเนินการตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals : MDGs) และมุ่งสู่วาระการพัฒนายั่งยืน ปี ๒๕๗๓ (๒๐๓๐ Agenda for Sustainable Development) ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนายั่งยืนไว้จำนวน ๑๗ ข้อ (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งได้รับการรับรอง ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๘ โดยเป้าหมายข้อที่ ๑ มุ่งเน้น “การจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกแห่งหน” และ เป้าหมายข้อที่ ๔ มุ่งเน้น “การสร้างหลักประกันในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมการสร้างโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน” ภายในปี ๒๕๗๓ โดยมีเป้าหมายย่อยหลักๆ คือ “๔.๑) สร้างหลักประกันให้เด็กทุกคนทั้งชายและหญิงได้รับการศึกษาทั้งในระดับประถมและมัธยมที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพภายในปี ๒๕๗๓” และเป้าหมายย่อย “๔.๒) สร้างหลักประกันให้เด็กทุกคนทั้งชายและหญิงสามารถเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี ๒๕๗๓ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา”

เน้นย้ำว่า การพัฒนาเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีในระดับต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงปฏิญญาอินซอนว่าด้วยการศึกษา พ.ศ. ๒๕๗๓: สู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน (Incheon Declaration on Education 2030 : Towards Inclusive and Equitable Quality Education and Lifelong Learning for All) ที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมเวทีการศึกษาโลก (World Education Forum) ณ เมืองอินซอน สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘ และแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา ๒๕๗๓ ที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 38 (38th session of the General Conference of the UNESCO) ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘

ระลึกถึง ปฏิญญาเซอฮา-หัวหินว่าด้วยการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการศึกษาเพื่อบรรลุประชาคมอาเซียนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ที่ได้รับการรับรอง ณ เซอฮา หัวหิน ประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ และปฏิญญากัวลาลัมเปอร์ว่าด้วยการอุดมศึกษา ที่ได้รับการรับรอง ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ระลึกด้วยว่า ประเด็นการศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนที่มุ่งดำเนินการภายในปี ๒๕๖๘ และแผน ๕ ปีด้านการศึกษาของอาเซียน (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓) โดยได้บูรณาการอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) กรอบงานการศึกษาปี ๒๕๗๓ และเป้าหมายการพัฒนายั่งยืน (SDGs) เข้าไว้ในการดำเนินการระดับภูมิภาคอาเซียนด้วย

ในการนี้ จึงตกลงดังนี้

มิติต่างๆ ของเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

๑. คำว่า “เด็กและเยาวชนที่ตกหล่น” (OUT-OF-SCHOOL CHILDREN AND YOUTH: OOSCY) หมายถึง เด็กและเยาวชนที่อยู่ภายใต้สถานการณ์ซึ่งครอบคลุมหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งใน ๔ ประเภท ต่อไปนี้ คือ
 - ก) เด็กและเยาวชนที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงโรงเรียนในชุมชนของตน
 - ข) เด็กและเยาวชนที่ยังไม่ได้ลงทะเบียนเข้าเรียน แม้โรงเรียนจะมีความพร้อมในการรับเข้าศึกษา
 - ค) เด็กและเยาวชนที่ลงทะเบียนเรียนแล้ว แต่ไม่เข้าเรียน หรือเสี่ยงต่อการออกจากโรงเรียนกลางคัน
 - ง) เด็กและเยาวชนที่ออกจากโรงเรียนกลางคัน

สถานการณ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นการเคลื่อนย้ายของประชากรและความหลากหลายทางชาติพันธุ์

หลักการสำคัญ

๒. เรามุ่งมั่นที่จะนำหลักการต่อไปนี้ไปปฏิบัติใช้ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกับกฎหมายภายในประเทศและนโยบายของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยประยุกต์ให้เข้ากับบริบทที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิกอาเซียน อีกทั้งสอดคล้องตามมาตรฐานสากลและพันธกิจ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากปฏิญญาอินซอน ว่าด้วยการศึกษา พ.ศ. ๒๕๗๓ และแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๗๓ ดังนี้
 - ก) *ความครอบคลุม*: การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนประการหนึ่ง เด็กและเยาวชนทุกคนซึ่งรวมเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นมีสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาบนพื้นฐานของการไม่เลือกปฏิบัติ และการได้รับโอกาสที่เท่าเทียมโดยถ้วนหน้า
 - ข) *ความเสมอภาค*: จำเป็นต้องมีเจตจำนงอันมั่นคง และให้การสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในด้านต่าง ๆ เพื่อขจัดการกีดกันและการเปราะบางในทุกรูปแบบ ตลอดจนความเหลื่อมล้ำ และความไม่เท่าเทียม ในด้านการเข้าถึงการศึกษา การมีส่วนร่วม และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
 - ค) *การเข้าถึง*: การเข้าถึงการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วนเพื่อยังประโยชน์ได้สูงสุดสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางเพศสภาพ สัญชาติ ชาติพันธุ์ ความทุพพลภาพ ถิ่นฐาน ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม ต้นกำเนิดทางสังคม และต้นกำเนิดทางด้านอื่น ๆ
 - ง) *ความต่อเนื่อง*: จำเป็นต้องสร้างหลักประกันในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา การรักษาและคงไว้ซึ่งสถานภาพนักเรียนในโรงเรียน โดยไม่ออกกลางคัน รวมทั้งการลดอัตราการซ้ำชั้น ตลอดจนการเรียนจนจบ (ไม่ต่ำกว่า) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - จ) *คุณภาพ*: การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นเรื่องสำคัญยิ่งซึ่งเกี่ยวพันกับหลากหลายปัจจัย ได้แก่ ครูที่มีประสิทธิภาพ ผลลัพธ์ หลักการ วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผล การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของเด็กที่ผสมผสานความร่วมมือกับครอบครัวและชุมชน
 - ฉ) *ความยืดหยุ่น*: การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเสริมสร้างสมรรถนะให้แก่ปัจเจกบุคคลจำเป็นต้องมี ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นและมีแนวทางการเรียนรู้ที่หลากหลายสำหรับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น ทั้งในระบบและนอกระบบ ทางด้านวิชาการและทักษะอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มคนด้อยโอกาสหรือกลุ่มคนชายขอบ

- ข) **ความยั่งยืน:** การเข้าถึงการศึกษาจำเป็นต้องเป็นไปอย่างยั่งยืน เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของพลวัตตลอดชีวิต เป็นรากฐานของการพัฒนามนุษย์ มีความเคารพต่อโลก และมีการแสวงหาความเจริญรุ่งเรือง สันติภาพ และภาคีหุ้นส่วนในภาคส่วนต่าง ๆ

กฎหมายและนโยบาย

๓. เพื่อยืนยันว่าการศึกษารวมของรัฐบาลประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศ คือ การนำสิทธิในการได้รับการศึกษาลงสู่ภาคปฏิบัติจริง เราจึงมุ่งมั่นจะใช้มาตรการรอบด้านซึ่งครอบคลุม กฎ ระเบียบ นโยบาย และแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้
 - ก) จัดการศึกษาบนพื้นฐานการครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่ม (การศึกษาแบบเรียนรวม) ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) ซึ่งเสริมด้วยเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการด้านการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งให้ระบบการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ครอบคลุมเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น โดยคำนึงถึงปัญหาท้าทายทั้งในเรื่องเพศสภาพ ถิ่นฐาน ชชาติพันธุ์ ความหลากหลาย ความยากจน การอพยพย้ายถิ่น สถานภาพและความไร้รัฐ ภาษา การกีดกัน ความทุพพลภาพ การอยู่ในภาวะฉุกเฉิน (อาทิ ความขัดแย้งและภัยพิบัติทางธรรมชาติ) และภาวะด้อยโอกาส
 - ข) สร้างระบบการศึกษาที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ รวมทั้งดูแลให้ยังคงอยู่ในระบบการศึกษาจนจบจนสำเร็จการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้สามารถต่อยอดไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้บนพื้นฐานของหลักการสำคัญที่กล่าวมาแล้ว
 - ค) จัดทำและนำแนวทางพร้อมแผนปฏิบัติการเพื่อไปปรับใช้ในการพัฒนาการศึกษา รวมทั้ง ส่งเสริมความตระหนักในความเป็นอาเซียนในสถานะชุมชนที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน และสถานะภูมิภาคที่มีคนเป็นศูนย์กลางเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

กิจกรรมและแนวปฏิบัติ

๔. เรามุ่งมั่นจะจัดกิจกรรมและแนวปฏิบัติเพื่อสร้างหลักประกันให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งส่งเสริมโอกาสในการศึกษาตลอดชีวิตผ่าน (แต่ไม่จำกัด) มาตรการดังต่อไปนี้
 - ก) ให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนพร้อมครอบครัว เพื่อจัดการเรื่องผลกระทบของความยากจนที่มีต่อสิทธิที่จะได้รับการศึกษา โดยวางเป้าหมายในการขจัดความยากจน ซึ่งรวมถึงการวางระบบช่วยเหลือคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส การลดค่าเล่าเรียนและรายจ่ายที่เกี่ยวข้องสำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว การจัดสรรทุนการศึกษา และการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินตามความเหมาะสม
 - ข) สร้างแรงจูงใจให้เด็กทั้งผู้หญิงและผู้ชายได้มีโอกาสเรียนจนจบการประถมศึกษา (เป็นอย่างต่ำ) และการมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม รวมทั้งสามารถเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นได้
 - ค) จัดให้เด็กผู้หญิงและผู้ชายมีโอกาสได้รับการพัฒนา การดูแล และการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
 - ง) กำหนดยุทธศาสตร์ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้รับการศึกษานอกโรงเรียน และเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาในระบบกับการศึกษานอกระบบ รวมทั้งระหว่างโลกแห่งการทำงานกับการเรียนรู้เพื่อป้องกันการใช้แรงงานเด็ก

- จ) กำหนดกรอบการเทียบเคียงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค รวมทั้งการยอมรับ การตรวจสอบ และการรับรอง ความรู้ ทักษะ คุณวุฒิ และสมรรถนะของผู้เรียน ตลอดจนความเป็นไปได้ในการถ่ายโอนหน่วยการเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษาที่ได้รับการยอมรับและระหว่างประเทศ
- ฉ) จัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงถ้วนหน้าให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำ ในด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- ช) จัดให้เด็กและเยาวชนทุกคนได้รับสิทธิในการศึกษาอย่างเต็มที่ด้วยการสามารถเข้าถึงมาตรฐานขั้นต่ำในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สารสนเทศกับการสื่อสาร สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการอื่น ๆ ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา
- ซ) สนับสนุนการจัดกิจกรรมจิตอาสาและการทำงานในพื้นที่ รุ้งกันดารห่างไกลเพื่อช่วยเหลือกลุ่มด้อยโอกาสหรือกลุ่มชายขอบ ในอาเซียนและบ่มเพาะการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

กลไกการดำเนินงานและบุคลากร

- ๕. เรามุ่งมั่นที่จะพัฒนากลไกการดำเนินงานและบุคลากรให้สามารถจัดมอบสิทธิในการได้รับการศึกษาผ่านมาตรการดังต่อไปนี้
 - ก) จัดตั้งและสนับสนุนคณะทำงานระดับชาติ หรือผู้ประสานงานหลักในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นเพื่อให้คำแนะนำในระดับประเทศและเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ข) จัดโครงการพัฒนาศักยภาพสำหรับบุคลากรและครูอาจารย์ เพื่อให้สามารถจัดทำและนำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นไปสู่การปฏิบัติ บ่มเพาะเจตคติเชิงบวกในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ให้ความช่วยเหลือครูอาจารย์ที่ดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษรวมทั้งช่วยเหลือ บุคลากรที่ดูแลจัดเก็บและบริหารจัดการข้อมูล
 - ค) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนามาตรฐานครูในด้านคุณภาพ การฝึกอบรม การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ สร้างเครือข่ายระหว่างครูในอาเซียน และการสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

สารสนเทศและการติดตามผล

- ๖. เรามุ่งมั่นที่จะพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น พัฒนาระบบติดตามผลและรายงานข่าวสาร สถิติ และข้อมูล (จำแนกตามประเภทและมีความละเอียดอ่อนในเรื่องเพศสภาพ) เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับติดตามเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น พร้อมทั้งสนับสนุนการติดตามผลโครงการการศึกษาและการดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาบนหลักการของคุณภาพและการเรียนรวม การดำเนินงานดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อจัดทำการประเมินที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงาน

- ๗. เรามุ่งมั่นที่จะจัดเตรียมทรัพยากรให้เพียงพอในอันที่จะทำให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยมีวิธีการดังนี้
 - ก) จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมอย่างเสมอภาคทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นรวมทั้งทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเพื่อประกันความยั่งยืนของพันธกิจเพื่อเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น

- ข) ส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชน/ธุรกิจเพื่อให้การสนับสนุนอย่างสร้างสรรค์และสร้างแรงจูงใจให้กับเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น
- ค) สนับสนุนกิจกรรมที่ไม่ใช้ทรัพยากร อาทิ งานบริการเพื่อสาธารณชน การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน และกิจกรรมจิตอาสาเพื่อช่วยเด็กและเยาวชน
- ง) แสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งสนับสนุนที่หลากหลายทั้งในระดับนานาชาติและภูมิภาค ด้วยการเสริมสร้างจิตวิญญาณการเป็นภาคีหุ้นส่วน

การประสานงานและความร่วมมือ

๘. เรามุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความร่วมมือที่เข้มแข็งระดับภูมิภาคและการดำเนินกิจกรรมที่ยั่งยืนบนพื้นฐานความเข้าใจว่าการลงทุนทางการศึกษาที่เท่าเทียมในระยะยาวนี้ จะยังผลให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและด้านอื่นอย่างยั่งยืน ด้วยมาตรการดังนี้
- ก) เสริมสร้างความเชื่อมโยงระหว่างรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนและรัฐมนตรีในกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
 - ข) จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของข้าราชการ นักการศึกษา และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริมการประสานงานและการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ค) สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกอาเซียนแบ่งปันทรัพยากรทางด้านวิชาการและงบประมาณร่วมกันในประเด็นเด็กและเยาวชนที่ตกหล่น
 - ง) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในอาเซียนเพื่อให้ได้รับสิทธิทางการศึกษาโดยถ้วนหน้า
 - จ) สนับสนุนการเข้าเป็นภาคีในพันธสัญญาระหว่างประเทศซึ่งมุ่งส่งเสริมการศึกษาที่มีคุณภาพทั่วถึงและถ้วนหน้า
 - ฉ) ขยายการประสานงานข้ามภาคส่วนผ่านแนวทางการมีส่วนร่วมซึ่งครอบคลุมผู้ให้การสนับสนุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ เด็ก เยาวชน ครอบครัว ครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา ภาคประชาสังคม ผู้นำระดับชาติและผู้นำชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน ภาคธุรกิจ/เอกชนและสื่อ
 - ช) เสริมสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างประเทศคู่เจรจาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง (ผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศกำลังพัฒนา (North – South) ความร่วมมือในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (South – South) ความร่วมมือแบบไตรภาคี (triangular cooperation) และความร่วมมือกับองค์การยูเนสโก ยูนิเซฟ ซีมีโอ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ)
 - ซ) จัดทำภารกิจและกิจกรรมเร่งด่วนด้านเด็กและเยาวชนที่ตกหล่นให้สอดคล้องตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ข้อตกลงและพันธกรณี

๙. เราสัญญาว่าจะยึดมั่นตามพันธกรณีต่อปฏิญญาฉบับนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายในการทำให้อาเซียนเป็นประชาคมแห่งโอกาส ที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

รับรอง ณ นครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว ในวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยมีต้นฉบับเดียวเป็นภาษาอังกฤษ